

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 30.01.2019
Kabul Tarihi / Date Accepted : 15.10.2019
Yayın Tarihi / Date Published : 31.12.2019

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2019..-519901>

ÖĞRENCİLERİN SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASA İLİŞKİN FARKINDALIKLARININ BELİRLENMESİ*

Çağrınur SAĞ¹, Fatma ÜNAL²

ÖZ

Bu araştırma, Safranbolu’da bir devlet okulunda öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin, somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Ayrıca alan yazında UNESCO tarafından 1994 yılında Dünya Miras Listesi’ne alınan ve kültürel mirasın korunmasına yönelik çalışmaların yapıldığı bir yer olan Safranbolu’da öğrenim gören 4.sınıf öğrencilerinin, buldukları ilçenin somut olmayan kültürel mirası hakkındaki görüşlerinin incelendiği bir araştırmaya rastlanmaması araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Nitel bir araştırma modeli olan durum çalışmaları, “bir olayı değerlendirmek” amacıyla, bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşımdır. Araştırmada nitel verileri toplamak amacıyla, uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve dokuz sorunun bulunduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu bağlamda kolay ulaşılabılır örneklem ile Karabük ilinin Safranbolu ilçesinde bir devlet okulunda öğrenim görmekte olan 4.sınıf öğrencilerinden belirlenen toplam 11 katılımcı ile araştırmanın amacı doğrultusunda görüşme yapılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmış olup daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalık düzeylerinin sınırlı olduğu, geleneksel çocuk oyunları dışında öğrencilerin neredeyse tamamının somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalıklarının bulunmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre somut olmayan kültürel miras öğretimine yönelik uygulamalı çalışmaların yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, kültürel miras, somut olmayan kültürel miras, Safranbolu.

DETERMINATION OF THE AWARENESS OF STUDENTS ON INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

ABSTRACT

This study was conducted to determine the level of awareness of intangible cultural heritage of 4th grade students in a public school in Safranbolu. In addition, a research examining the views of the 4th year students of Safranbolu, which was included in the World Heritage List by UNESCO in the literature in the field of cultural heritage preservation, was examined. Case study, one of the qualitative research methods, was used in the study. Case studies, which are a qualitative research model, are a distinctive approach used to seek answers to scientific questions in order to “ evaluate an event ”. In order to collect qualitative data, a semi-structured interview form which was developed by the researcher by taking expert opinion and containing nine questions was used. In this context, a total of 11 participants selected from a public school in Safranbolu district of Karabük were interviewed for the purpose of the study. The descriptive analysis method was used in the analysis of the data obtained from the study and summarized and interpreted according to the previously determined themes. As a result of the findings of the study, it was found that the awareness level of the students about the intangible cultural heritage was limited and that almost all of the students were not aware of the intangible cultural heritage except traditional children's games. According to the obtained results, examples can be presented to educators by making applied studies about intangible cultural heritage teaching.

Keywords: Social studies; cultural heritage; intangible cultural heritage; Safranbolu.

*Birinci yazarın “ilkokul sosyal bilgiler dersinde somut olmayan kültürel miras eğitimine yönelik etkinlik temelli bir eylem araştırması”adlı yüksek lisans tezinden yararlanılarak genişletilmiş bir çalışmadır.

¹Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, cagrinarsag94@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-1955-3900>

²Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, drfatmaunal@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-1829-2999>

1.GİRİŞ

Kültür kavramının ilk açık ve kapsamlı tanımlaması İngiliz antropolog Edward Burnett Tylor tarafından 19. yüzyılda yapılmıştır. Tylor 1871'deki yazılarında kültürü; "bilgi, inanç, sanat, hukuk, ahlak, adet, gelenek ve toplumun bir üyesi olarak kişinin yaşayarak kazandığı huylar ve kabiliyetler bütünü" (Haviland, 2002: 64) olarak tanımlamıştır. Türk Dil Kurumu (TDK 2017) kültürü, "tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmeye kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin" şeklinde tanımlamıştır. Ziya Gökalp'e (2012: 83) göre ise "Kültür (hars) halkın geleneklerinden, yapa geldiği şeylerden, örflerinden, sözlü ve yazılı edebiyatından, dilinden, müziğinden, dininden, ahlakından, estetik ve ekonomik ürünlerinden ibarettir." Kültürel miras; geçmişten miras alınan ve değişik gerekçelerle geleceğe miras bırakılmak istenen, fiziksel olarak varlığı olan ve insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ile bir topluma ait değerler bütünüdür (Can, 2009: 22). Miras birçok insan tarafından olumlu bir değer olarak düşünülür. Miras, günlük kullanılan sanat objeleri, mimari, peyzaj biçimleri gibi somut kültür olduğu kadar; dil ve insan belleği, dans performansları, müzik, tiyatro ve ritüeller gibi somut olmayan kültürel mirası kapsayan, genellikle ortaklaşa paylaşılan herkesin yararına olan değer (Silverman vd., 2007: 3) olarak tanımlanır. Kültürel miras kendi içerisinde somut ve somut olmayan kültürel miras olarak ikiye ayrılmaktadır. Somut kültürel miras; tarihi kasabalar, binalar, arkeolojik sitler, kültürel peyzajlar ya da taşınır kültürel özellikteki öğeler gibi kültürel değeri olan fiziksel, somut varlıkları içerir (Okuyucu, 2011).

Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi'ne göre; somut olmayan kültürel miras; toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekânlar anlamına gelmektedir. Kuşaktan kuşağa aktarılan bu miras, toplulukların ve grupların çevreleriyle, doğayla ve tarihleriyle etkileşimlerine bağlı olarak, sürekli biçimde yeniden yaratılır ve bu onlara kimlik ve devamlılık duygusu verir; böylece kültürel çeşitliliğe ve insan yaratıcılığına duyulan saygıya katkıda bulunur (UNESCO, 2017). Kültürel miras eğitimi, bir toplumun tarihi, mimarlık, müzeler ve tarihi kentler, kültürel peyzajlar ve sokak görünüşleri, şehitlikler, gelenekler, fotoğraflar, gazeteler, dokümanlar, mahkeme kayıtları, aile belgeleri, hatıratlar, el ürünleri ve objeleri içeren bütün yönlerinin korunmasını, takdir edilmesini ve öğrenilmesini içerir (Avcı,2014: 25). Her toplum, genç üyesine kendi kültürünü tanıtır ve var olan kültürü yaşatmaya ve geliştirmeye çalışır. Eğitim programları incelendiğinde kültürel mirasın özellikle sosyal bilgiler dersi ile gerçekleştirilmeye çalışıldığı görülür (Safran, 2011: 6).

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, öğrencilerin buldukları ilin/ilçenin somut olmayan kültürel miras unsurlarına ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda şu soruya yanıt aranmıştır:

- 1- Öğrencilerinin buldukları ilin/ilçenin somut olmayan kültürel miras unsurlarına ilişkin farkındalık düzeyleri nasıldır?

Bu amaca ilişkin şu alt amaçlar belirlenmiştir:

- 1- Öğrencilerin geleneksel mesleklere ilişkin görüşleri nelerdir?
- 2- Öğrencilerin geleneksel yemeklere ilişkin görüşleri nelerdir?
- 3- Öğrencilerin düğünlerde uygulanan geleneklere ilişkin görüşleri nelerdir?
- 4- Öğrencilerin geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 5- Öğrencilerin destan, masal, hikâye, fıkra, atasözü, deyim vb. edebi unsurlara ilişkin görüşleri nelerdir?
- 6- Öğrencilerin kültürel değeri olan eşyalara ilişkin görüşleri nelerdir?
- 7- Öğrencilerin geleneksel el sanatlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
- 8- Öğrencilerin gelenek ve göreneklere ilişkin görüşleri nelerdir?
- 9- Öğrencilerin geleneksel kutlamalar ve eğlencelere ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Somut olmayan kültürel miras konusunda özellikle son yıllarda çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. İlgili alanyazın taramasında öğrencilerin ve yerel halkın somut olmayan kültürel miras konusunda görüşlerinin ve tutumlarının belirlenmesine, çeşitli iller özelinde somut olmayan kültürel miras unsurlarının durumlarının saptanmasına, mevcut sosyal bilgiler öğretim programındaki ve ders kitaplarındaki somut olmayan kültürel mirasla ilişkin kazanımların belirlenmesine ve sosyal bilgiler derslerinde somut olmayan kültürel miras unsurlarının öğretiminin uygulanabilirliğine yönelik çalışmalar olduğu (Bölücek, 2008; Kutlu, 2009; Çengelci, 2012; Çiçekoğlu, 2014; Karabaşa, 2014; Yolcu, 2014; Gürkan, 2015; Pehlivan, 2015; Çelepi, 2016; Altunsabak, 2016) görülmüştür. Özellikle UNESCO tarafından 1994 yılında Dünya Miras Listesi'ne alınan ve kültürel mirasın korunmasına yönelik çalışmaların yapıldığı bir yer olan Safranbolu'da öğrenim görmekte olan 4.sınıf

öğrencilerinin buldukları ilçenin somut olmayan kültürel mirası hakkındaki görüşlerinin incelendiği bir araştırmaya rastlanmamıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmacı problemi çözmek için izleyeceği yolu (yöntemi) ve kullanacağı teknikleri ayrıntıları ile planlamak zorundadır. O kadar ki, bir başka araştırmacı, o planı anlayıp uygulayabilsin ve “araştırmacının yapmak istedikleri ile” aynı şeyleri yapabilsin. Bu amaçla, araştırmanın hangi türden olacağına ilişkin karardan sonra, yöntemin ayrıntıları belirlenir (Karasar, 2013: 75). Bu araştırmada ise katılımcıların somut olmayan kültürel miras unsurlarına ilişkin farkındalıklarını belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, daha çok nitel verilerin toplanmasına dayanan araştırmalardır (Türkdoğan, 2014: 48).

2.1. Araştırmanın Modeli

Nitel araştırma modellerinden biri olan durum çalışması modeli ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Nitel bir araştırma modeli olan durum çalışmaları, “bir olayı değerlendirmek” amacıyla, bilimsel sorulara cevap aramada kullanılan ayırt edici bir yaklaşımdır (Büyüköztürk vd., 2016: 260).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu seçilirken amaçlı örneklemede kolay ulaşılabilir örnekleme yaklaşımından yararlanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır. Çünkü bu yöntemde araştırmacı, yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım vd., 2016: 123). Bu yaklaşım doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu; Karabük ili Safranbolu ilçesinde, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında bir devlet okulunun 4. sınıfında öğrenim görmekte olan 7’si kız ve 4’ü erkek olmak üzere 11 kişilik bir öğrenci grubu oluşturmuştur. Bu öğrencilerden biri tanıli kaynaştırma öğrencisi olup ona öğretmeni tarafından hazırlanan Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) uygulanmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları ve Uygulama

Araştırmada nitel verileri toplamak amacıyla, uzman görüşü alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve dokuz sorunun bulunduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında, öğrencilerin seviyesi, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Safranbolu’nun sahip olduğu somut olmayan kültürel miras öğeleri de dikkate alınmış olup formda yer alan soruların ihtiyaç duyulan işlemsel bilgi ve uygulama sürecini kapsama konusunda ne derece yeterli olduğunu belirlemek amacıyla uzman görüşü alınmıştır. Biri sınıf öğretmeni, biri sosyal bilgiler öğretmeni, biri folklor araştırmacısı, biri rehberlik ve psikolojik danışma alanında öğretim üyesi, biri ölçme ve değerlendirme alanında öğretim üyesi, biri program geliştirme alanında öğretim üyesi, biri matematik ve fen bilimleri eğitimi alanında öğretim üyesi, biri sınıf eğitimi alanında öğretim üyesi, üçü sosyal bilgiler eğitiminde öğretim üyesi olmak üzere toplam 11 uzmanın görüşü alınarak yarı yapılandırılmış görüşme formunun ön uygulama formu hazırlanmıştır. Çalışma grubunda yer almayan 4. sınıf öğrencilerine (toplam 20 kişi) görüşme formunun ön uygulaması yapılmıştır. Ön uygulama sonuçları tekrar uzman görüşlerine sunulmuş ve tüm uzmanların görüş birliği/uyuşma gösterdikleri sorulardan oluşan görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşmeler, gönüllülük esası çerçevesinde gerçekleştirilmiş olup her görüşme bir ders saati sürmüştür ve yazılı olarak alınmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada nitel verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmış olup daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım vd., 2016: 239). Araştırmacı tarafından görüşme yapılan öğrencilerden elde edilen görüşme formları görüşmede sorulan sorulara göre sınıflandırılarak bulgular bölümünde sunulmuştur. Görüşme yapılan öğrencilerin ifadelerinden alıntılar yapılmış ve araştırmaya katılan katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlanmıştır. Verilerin çözümlenmesi aşamasında araştırmanın güvenilirliğini belirlemek amacıyla araştırmacılar dışında dört farklı araştırmacının da katılımıyla veriler analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. “Öğrencilerin geleneksel mesleklere ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular

Öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasına ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapılan bu araştırma da; Safranbolu’da bir devlet okulunda öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğrencilerine ilk olarak görüşme formunda yer alan, “Yaşadığınız yere ait geleneksel meslekler nelerdir?” sorusu yöneltilmiş ve öğrencilerin

geleneksel mesleklere yönelik farkındalıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerden Ö1: Doktor, öğretmen, şoför, yemekhane, polis, itfaiye. Ö4: Tarımcılık. Ö5: Bilmiyorum. Ö8: Bilmiyorum. Ö11: Polis, itfaiyeci, ambulansçı, doktor, futbolcu, voleybolcu, elektrikçi cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar değerlendirildiğinde, yaşadıkları yere ait geleneksel meslekleri bilmedikleri söylenebilir. Öğrencilerden Ö3: Lokumculuk. Ö10: Bakırcılık, demircilik. Ö9: Lokumculuk ve bakırcılık. Ö5: Demircilik, kunduracılık, sayacılık” cevaplarını vermişlerdir. Bu dört öğrencinin cevaplarından geleneksel meslekleri kısmen bildikleri görülmektedir. Bunun nedeni, öğrencilerin Safranbolu eski çarşısında bu meslekleri devam ettiren ustaları ve ürünleri görmesi olabilir. Öğrenciler SOKÜM Anketi’nde yer alan maddelerden de bu cevapları yazarken etkilenmiş olabilecekleri düşünülmektedir. Sadece geleneksel meslek isimlerini yazmaları ve hiçbir açıklamanın bulunmaması, öğrencilerin bu geleneksel meslekleri somut olmayan kültürel miras ögesi olarak farkında olmadıkları şeklinde de yorumlanabilir.

3.2. “Öğrencilerin geleneksel yemeklere ilişkin görüşleri nelerdir? ” alt problemine ilişkin bulgular

Öğrencilere “Yaşadığımız yere ait geleneksel yemekler nelerdir?” sorusu sorulmuş ve onların geleneksel yemeklere ilişkin farkındalıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerden Ö5: Pilav, patates kızartması, şehriye çorbası, yoğurtlu çorba, tarhana çorbası, tost. Ö10: Çiğ köfte. Ö3: Bilmiyorum. Ö11: Bandırma, tavuk suyu çorbası, patates, makarna, lahmacun, döner, kebab. Ö8: Makarna, çorba, mantı, pırasa yemeği. Ö6: Pilav, nohut yemeği. Ö4: Peruhi, dolma, pilav, et, fasulye. Ö1: Çiğ köfte, lahmacun, döner, baklava cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde, yaşadıkları yere ait geleneksel yemekler hakkında kısmen doğru ya da yanlış bilgilere sahip oldukları görülmektedir. Öğrencilerden sadece Ö9: Yaprak sarma, su böreği, gözleme, dolma ve benzeri şeyleri biliyorum diyerek yaşadığı yere ait geleneksel yemekleri sıralayabilmiştir. Öğrencilerin geleneksel yemek sorusunu genel olarak evlerinde pişen yemekler şeklinde cevaplamayı tercih ettikleri dikkate değerdir. Bu durum, (bir öğrenci dışında) öğrencilerin geleneksel yemek ile geleneksel olmayan yemek ayrımını yapamadıkları şeklinde de değerlendirilebilir.

3.3. “Öğrencilerin düğünlerde uygulanan geleneklere ilişkin görüşleri nelerdir? ” alt problemine ilişkin bulgular

Görüşme formunda yer alan, “Yaşadığımız yerdeki düğünlerde genel olarak hangi gelenekler uygulanır?” sorusu ile öğrencilerin geleneksel düğün geleneklerine yönelik farkındalıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu soru ile öğrencilerin yakın çevrelerinde şahit oldukları düğünlerin olabileceği ve birçok geleneksel uygulamaların yer aldığı düğünlerdeki bu somut olmayan kültürel miras öğelerinin ne kadarının farkında oldukları ortaya konulmak istenilmiştir. Öğrencilerden Ö1: Bilmiyorum. Ö4: Bilmiyorum. Ö6: Bilmiyorum. Ö8: Bilmiyorum. Ö3: Bilmiyorum. Ö5: Bilmiyorum cevaplarını vererek yaşadıkları yerdeki düğünlerde genel olarak uygulanan gelenekler hakkında herhangi bir bilgileri olmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerden Ö7: Kız kaçırma, gelin arabasının önünü kesme. Ö10: Davul zurna, kına gecesi. Ö11: Halay, takı takma zamanı. Ö9: Kına gecesi, söz gecesi ve damat kahvesine tuz atmak cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan hareketle yaşadıkları yerdeki düğünlerde genel olarak uygulanan gelenekler hakkında kısıtlı da olsa bilgi sahibi oldukları söylenebilir. Ancak altı öğrencinin bilmiyorum cevabı dikkate değer olup öğrencilerin düğünlerdeki geleneksel uygulamaların çok farkında olmadıkları ya da önemsemedikleri bu durumun nedenleri olabilir.

3.4. “Öğrencilerin geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin görüşleri nelerdir? ” alt problemine ilişkin bulgular

Öğrencilere “Bildiyiniz ve oynadığınız geleneksel çocuk oyunları nelerdir?” sorusu sorulmuş ve onların geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin farkındalıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerden Ö1: Saklambaç, körebe, esir, sek sek, köşe kapmaca. Ö4: Saklambaç, futbol, basketbol, yerden yüksek, körebe, vezirgen başı, sek sek, ip atlama. Ö6: Yerden yüksek, saklambaç, istop. Ö8: Yakar top, istop, voleybol, sek sek, körebe, topaç, köşe kapmaca. Ö3: Yakar top, saklambaç. Ö5: Futbol, saklambaç, yüksek, aylık, ortada, istop, yakar top. Ö10: Sek sek, maç, saklambaç. Ö11: Saklambaç, körebe, yerden yüksek, futbol, voleybol, yakar top ve Ö9: Sek sek, misket, topaç oynamak, yerden yüksek vb. şeyleri biliyorum cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin cevaplarından hareketle neredeyse tamamının geleneksel çocuk oyunlarını bildikleri ve oynadıkları söylenebilir. Öğrencilerin geleneksel çocuk oyunları hakkında bilgi sahibi olmaları yaşları gereği oyun çağında olmalarından ve okulda grupla bu oyunları oynamalarından kaynaklandığı söylenebilir. Sınıf öğretmeninin, öğrencilerin okulda geleneksel oyunları sıklıkla oynadıkları ve öğretmen olarak öğrencileri bu tür grupla oyunları oynamaya yönlendirdikleri ifadesi de bulguyu desteklemektedir.

3.5. “Öğrencilerin destan, masal, hikâye, fıkra, atasözü, deyim vb. edebi unsurlara ilişkin görüşleri nelerdir? ” alt problemine ilişkin bulgular

“Büyükelinizden duyduğunuz destan, masal, hikâye, fıkra, atasözü, deyim vb. nelerdir?” sorusuna ilişkin öğrencilerden dördü Bilmiyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin vermiş cevaplar değerlendirildiğinde,

büyüklerinden destan, masal, hikâye, fıkra, atasözü, deyim vb. anlatıları duymadıkları ya da duysalar bile bunları somut olmayan kültürel miras ögesi olarak anlamlandıramadıkları söylenebilir. Bu bulgu, öğrencilerin çocuklara yönelik sözlü ve yazılı edebi ürünlerin yer aldığı eserleri yeterince okumadıklarının bir sonucu olarak da görülebilir. Öğrencilerden Ö1: Dündüğü kapan dündüğü çalar, anam ağlar gerisi yalan ağlar, damlaya damlaya göl olur. Ö4: Gülme komşuna gelir başına, yangına körükle gidilmez. Ö3: Bir bilen bir bilene danışır, sakla samanı gelir zamanı. Ö10: Damlaya damlaya göl olur. Ö9: Zaten inecektim, çocukluğunu özleyen kavuk, yorgan gitti kavga bitti tarzı vb. şeyleri biliyorum cevaplarını vermiş olup bu durum onların bazı atasözü ve deyimleri duyduğu ya da okuduğu şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin destan, masal, hikâye, fıkra vb. sözlü ve yazılı edebi ürünlerden örnekler ver(e)memeleri dikkate değer bir bulgudur. Bu bulgudan yola çıkılarak öğrencilerin ailelerinden Türk kültürüne özgü sözlü ve yazılı edebi ürünlere yönelik örnekler duymamalarının yanında, okulda da bu edebi türlere yönelik örneklerle yeterince karşılaşmadıkları veya okumadıkları söylenebilir. Öğrencilerin atasözü ve deyim örnekleri verebilmeleri ise büyüklerinden bunları duymaları ve günlük hayatta sıklıkla kullanılmaları ile açıklanabilir.

3.6. “Öğrencilerin kültürel değeri olan eşyalara ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular

Görüşme formunda yer alan, “Evinizde ya da büyüklerinizin evinde bulunan kültürel değeri olan eşyalar nelerdir?” sorusu ile öğrencilerin yakın çevrelerindeki kültürel değere sahip eşyaların ne kadar farkında olduklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerden Ö10: Bilmiyorum. Ö11: Bilmiyorum. Ö5: Bilmiyorum. Ö8: Yok cevaplarını vermişlerdir. Evlerinde ya da büyüklerinin evlerinde kültürel değeri olan eşyaların bulunmadığını ve bu soru hakkında bir bilgileri olmadığını belirtmişlerdir. Bu cevaplar değerlendirildiğinde, öğrencilerin kültürel mirasa ilişkin farkındalıklarının olmadığı söylenebilir. Öğrencilerden Ö1: Gaz lambası, çevirmeli telefon. Ö4: Tabaklar ve bardaklar. Ö3: Köstekli saat, eski televizyon cevaplarını vermişlerdir. Bu öğrencilerin evlerde bulunan kültürel miras unsurlarına ilişkin kısmen bir farkındalıklarının olduğu söylenebilir. Öğrencilerden sadece Ö9: Evimizde sandık ve annemin düğününden kalan söz bohçası var diyerek somut olmayan kültürel miras unsurundan bahsetmiştir.

3.7. “Öğrencilerin geleneksel el sanatlarına ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular

Öğrencilere “Yaşadığınız yere ait geleneksel el sanatları nelerdir?” şeklinde soru yöneltilmiş ve bu konu hakkındaki ön bilgileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin altısı bu soruya Bilmiyorum şeklinde cevap vermiş olup bu öğrencilerin geleneksel el sanatları hakkında bir farkındalıklarının olmadığı söylenebilir. Öğrencilerden Ö4: Örgü, halı ve kilim yapma. Ö1: Ebru, ressam, heykel. Ö8: Bakırcılık ve demircilik. Ö10: Örgü örmek, patik yapmak cevaplarını vermiştir. Bu öğrencilerin yaşadıkları yere ait el sanatları hakkında kısmen de olsa bir bilgiye sahip oldukları yorumu yapılabilir.

3.8. “Öğrencilerin gelenek ve göreneklere ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular

Öğrencilere “Yaşadığınız yere ait gelenek ve görenekler nelerdir?” şeklinde soru yöneltilmiş ve örnekler vermeleri istenilmiştir. Öğrencilerin yedisi bu soruya Bilmiyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Bu öğrencilerin soyut birer kavram olan gelenek ve görenek ifadesini anlamamış olabileceği gibi, bu kavram ya da örnekleri hakkında herhangi bir bilgiye ve farkındalığa sahip olmadıkları da söylenebilir. Öğrencilerden Ö9: Düğün, kız kaçırma vb. şeyler. Ö11: Nişan, düğün. Ö10: Bayramlaşma, el öpmek, kurban kesmek cevaplarını vermişlerdir. Bu öğrencilerin, yaşadıkları yere ait gelenek ve göreneklere ilişkin kısmen de olsa bir farkındalıklarının olduğu iddia edilebilir.

3.9. “Öğrencilerin geleneksel kutlamalar ve eğlencelere ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular

Görüşme formunda yer alan, “Yaşadığınız yerde yapılan geleneksel kutlamalar ve eğlenceler nelerdir?” sorusu ile öğrencilerin yakın çevrelerindeki geleneksel eğlencelerin ne kadar farkında olduklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu soruya Bilmiyorum şeklinde cevap veren beş öğrencinin geleneksel eğlencelere hiç katılmadıkları ya da katılmışlarsa bile bu eğlencelerin geleneksel olduğunun farkında olmadıkları söylenebilir. Öğrencilerden Ö10: Dans, parti cevabını vermiş olup öğrencinin dans ve parti türü eğlencelerle geleneksel eğlenceleri karıştırdığı görülmektedir. Ö9: Mesela kız kaçırma diyerek kız kaçırma geleneksel bir eğlence olarak gördüğünü belirtmiştir. Ö4: Düğün, asker uğurlama, kına gecesi. Ö11: Sünnet düğünü, mevlit ve Ö1: Düğün, şenlik cevaplarını vermişlerdir. Öğrencilerin bu cevaplarından kısmen de olsa geleneksel eğlencelere örnekler verebildikleri tespit edilmiştir. Bunun yanında geleneksel eğlence ve kutlamalardan olan Nevruz, Hıdırellez gibi örnekleri hiç vermedikleri dikkate değerdir. Özellikle Nevruz ve Hıdırellez gibi mevsimlik bayram kutlamalarına öğrencilerin hiç şahit olmaması ya da duymaması bu bulgunun temel nedeni olabilir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Safranbolu’da bir devlet okulunda öğrenim görmekte olan 4.sınıf öğrencilerinin somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırma sonucunda, görüşme yapılan toplam 11 öğrencinin sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde, araştırmanın birinci alt amacı (öğrencilerin geleneksel mesleklere ilişkin görüşleri nelerdir?) doğrultusunda öğrencilerin yaşadıkları yere özgü geleneksel meslekleri tanımlarken; genel olarak *Doktor, öğretmen, şoför, polis, futbolcu, voleybolcu, elektrikçi* olarak tanımladıkları ve sadece dört öğrencinin yaşadıkları yere özgü geleneksel mesleklerin tanımını yaparken *Lokumculuk, bakırcılık, demircilik, kunduracılık, sayacılık* cevaplarını verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar değerlendirildiğinde, genel olarak öğrencilerin yaşadıkları yere ait geleneksel meslekleri bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt amacı (öğrencilerin geleneksel yemeklere ilişkin görüşleri nelerdir?) doğrultusunda öğrencilerin, yaşadıkları yere ait geleneksel yemekleri tanımlarken *Pilav, patates kızartması, şehriye çorbası, tost, çiğ köfte, makarna* olarak tanımladıkları görülmüştür ve sadece bir öğrenci dışında öğrencilerin yaşadıkları yere ait geleneksel yemeklere ilişkin kısmen doğru ya da yanlış bilgilere sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt amacı (öğrencilerin düğünlerde uygulanan geleneklere ilişkin görüşleri nelerdir?) doğrultusunda öğrencilerin, geleneksel düğün geleneklerine yönelik farkındalık düzeyleri incelendiğinde bu gelenekleri genel olarak; *Kız kaçırma, gelin arabasının önünü kesme, takı takma zamanı, kına gecesi, damat kahvesine tuz atmak* olarak tanımladıkları ayrıca altı öğrencinin bu soruyu *bilmiyorum* şeklinde cevapladığı görülmüştür. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar değerlendirildiğinde öğrencilerin yaşadıkları yerdeki düğünlerde uygulanan gelenekler hakkında kısıtlı da olsa bilgi sahibi oldukları ancak altı öğrencinin düğünlerdeki geleneksel uygulamalar hakkında bilgi sahibi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt amacı (öğrencilerin geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin görüşleri nelerdir?) doğrultusunda öğrencilerin, neredeyse tamamının geleneksel çocuk oyunları hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun sebebi olarak öğrencilerin yaşları gereği oyun çağında olmaları gösterilebilir. Araştırmanın beşinci alt amacı (öğrencilerin destan, masal, hikâye, fıkra, atasözü, deyim vb. edebi unsurlara ilişkin görüşleri nelerdir?) doğrultusunda öğrencilerin, sadece atasözü ve deyim örneği verebildikleri, destan, masal, hikâye, fıkra vb. sözlü ve yazılı edebi ürünlerden örnekler veremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguya göre öğrencilerin aile ve okul içinde Türk kültürüne ait edebi ürünler hakkında yeterince bilgilendirilmedikleri söylenebilir.

Araştırmanın altıncı alt amacı (öğrencilerin kültürel değeri olan eşyalara ilişkin görüşleri nelerdir?) doğrultusunda öğrencilerin, evlerde bulunan kültürel miras unsurlarına ilişkin kısmen de olsa bir farkındalıkları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında sadece bir öğrencinin *Evimizde sandık ve annemin düğününden kalan söz bohçası var* diyerek somut olmayan kültürel miras unsurundan bahsettiği görülmüştür.

Araştırmanın yedinci alt amacı (öğrencilerin geleneksel el sanatlarına ilişkin görüşleri nelerdir?) doğrultusunda öğrencilerin, yaşadıkları yere ait geleneksel el sanatları hakkında kısmen de olsa bir bilgiye sahip oldukları ancak altısının bu soruya *Bilmiyorum* şeklinde cevap verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sekizinci alt amacı (öğrencilerin gelenek ve göreneklere ilişkin görüşleri nelerdir?) doğrultusunda öğrencilerin, yaşadıkları yere ait gelenek ve görenekler hakkında kısmen de olsa farkındalıklarının bulunduğu fakat yedisinin bu soruya *Bilmiyorum* şeklinde cevap verdiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın dokuzuncu alt amacı (öğrencilerin geleneksel kutlamalar ve eğlencelere ilişkin görüşleri nelerdir?) doğrultusunda öğrencilerin, yaşadıkları yerde yapılan geleneksel kutlamalar ve eğlencelere ilişkin kısmen de olsa örnekler verebildikleri ancak beş öğrencinin bu soruya *Bilmiyorum* şeklinde cevap verdiği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalık düzeylerinin olmadığı ya da sınırlı olduğu çalışma bulguları ile desteklenmiş olup, ilgili sonuçlara yönelik araştırmalara bakıldığında, Ünal vd. (2018), Safranbolu’da yaşayan halkın, yaşadıkları yerin yerel tarihi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmalarında, katılımcıların yerel tarih öğretimi yapılması gerektiğini düşündüklerini, yerel tarih denildiğinde yaşadıkları yerin tarihini anladıklarını, şehrin tarihine ilişkin bilgilerin somut kültürel miras öğeleri ile sınırlı olduğunu tespit etmişlerdir. Şahin ve Özdemir (2018), Türkiye’nin SOKÜM unsurunu inceleyerek bu konuda bir farkındalık oluşturmak ve bu unsurların İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri internet sitelerinde ne ölçüde yer aldığını belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmalarında ise, incelenen 77 İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü internet sitesinden 33’ünde (%46,7) SOKÜM unsurlarına ilişkin bilgi olduğu, 44’ünde (%53,3) herhangi bir bilgi bulunmadığı, araştırmada ayrıca 77 İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinden sadece Antalya’nın SOKÜM unsurlarının tamamına yer verdiği sonuçlarına ulaşmışlardır. Ayrıca Kutlu (2009), “Somut olmayan kültürel mirasın korunmasında eğitime yönelik ilk adım: halk kültürü dersi” adlı çalışmasında dersin temel gerekçeleri, “Halk Kültürü Dersi Öğretim Programı” hazırlık süreçleri, dersin yapısı ve gelecekte yapılması

gerekenler konusunu ele almıştır. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nun kısa bir deneme döneminden sonra "seçmeli" statüden "zorunlu" statüye geçirmeyi planladığı bu dersin, somut olmayan kültürel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında etkin ve önemli bir araç olacağı ve İlköğretim Okulları (6. 7. 8. sınıf) Halk Kültürü Dersi Öğretim Programları, halk kültürünü gelecek kuşaklarla örgün eğitim alanında buluşturma çabası olduğu kadar somut olmayan kültürel mirasın tanınmasını, saygı duyulmasını ve geliştirilmesini sağlamada, sözleşmeden doğan yükümlülüklerimizi yerine getirmede somut bir adım hatta ülkemiz adına övünebileceğimiz bir gelişme olacağı vurgusu yapılmıştır. Ünal (2013) "İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Halk Kültürü Öğelerinin Değerlendirilmesi" adlı araştırması sonucunda da, ders kitaplarında en çok mevsimlik bayramlar, çocuk oyunları, evlenme, işleme, kadın giysi-kuşam-süslemesi, yemek-yiyecek-içecek, Karagöz, atasözü, halk müziği/çalgısı, Türk halk oyunları, güreş ve cirit halk kültürü öğelerine yer verildiğini tespit etmiştir. Ayrıca sosyal bilgilerin disiplinler arası bir alan olması nedeniyle, bu derse ait ders kitaplarında halk kültürünün bütün öğelerine yer verilebileceğini örneklerle sunmuştur.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin geleneksel uygulamalardan "halk takvimi" ile ilgili farkındalıklarının olmadığı tespit edilmiştir. İlgili sonuçlara yönelik araştırmalara bakıldığında ise Deniz vd. (2017), Karabük İli Safranbolu İlçesi'nde somut olmayan kültürel miras ögesi olarak halkın yerel iklim bilgisi ve sonucunda oluşturulan halk takvimini ele aldıkları çalışmalarında, Safranbolu'da iklim elemanlarına ilişkin yaşanan durumların ve isimlendirmelerin özellikle tarımsal faaliyetlere ve hayvancılığa göre belirlendiği ve sonuçta bu doğrultuda sayılı günlere dayalı halk takviminin oluşturulduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca yakın dönemlere kadar Safranboluluların, atalarından miras kalan sayılı günleri çok önemsedikleri ve her birini uyguladıkları, ancak 1980 sonrası dönemde Türkiye'nin genelinde yaşanan hızlı değişimin Safranbolu'yu da etkilediği ve diğer geleneklerde olduğu gibi, bu geleneğe verilen önemin de azalmaya başladığı ve dolayısıyla köylerde yaşayan genç nesiller tarafından halk takvimi ile ilgili bilgilerin neredeyse unutulduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Bu araştırma bulguları ile tutarlı olan sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalık düzeylerinin sınırlı olduğu, geleneksel çocuk oyunları dışında öğrencilerin neredeyse tamamının somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalıklarının bulunmadığı ya da kısmen bulunduğu söylenebilir. Özbek ve Çevik(2018), Gönen ilçesinin günümüze kadar gelebilmiş geleneksel el sanatları örneklerine odaklanarak ilçenin yaşayan mirasına olan farkındalığını tespit etmeyi amaçladıkları çalışmalarında ise, ilçede çoğunlukla oya işlerinin çeşitlilik gösterdiği, el sanatları örneklerinin ortaya çıkışının kültürel bir temele dayanabildiği gibi geometrik ya da doğadan esinlenen motiflerden de oluşabildiği, Gönen'de geleneksel el sanatlarına önem verildiği ve çeşitli iş birlikleri aracılığıyla bu mirasın sürdürülebilirliğinin sağlanarak gelecek kuşaklara aktarılması yönünde çabaların olduğu, geleneksel el sanatlarının ilçenin ekonomik kalkınması ile turizm ve tanıtım çalışmalarında da payı olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır.

Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlara dayalı olarak ileride yapılacak araştırmalara yönelik şu öneriler sunulmuştur.

- Somut olmayan kültürel miras öğretimine yönelik uygulamalı çalışmalar yapılarak eğitimcilere örnekler sunulabilir.
- 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilen bu araştırma, ilkököl, ortaokul ve ortaöğretim düzeyinde de yapılabilir.
- Bu araştırma nitel bir çalışma olup somut olmayan kültürel miras öğretimine yönelik karma araştırma deseninde uygulamalı ya da deneysel çalışmalar yapılabilir.
- Araştırma, UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan ve birçok yeri koruma altında alınmış, aynı zamanda turizmin geliştiği bir ilçe olan Safranbolu'da gerçekleştirilmiştir. Kültürel mirasına ilişkin herhangi bir koruma durumu olmayan bir yerde araştırma yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir.
- Araştırma bulgularına göre öğrencilerin genelinin geleneksel meslekleri bilmedikleri tespit edilmiş olup bu bulguya göre, öğrencilere yönelik sınıf içinde geleneksel meslekleri icra eden zanaatkarlar ile buluşma sağlanarak tartışma ortamı oluşturulabilir ya da okul dışı öğretim ile geleneksel mesleklere ilişkin uygulamalı olarak bilgilendirme yapılabilir.
- Öğrencilerin yaşadıkları yere ait geleneksel yemeklere ve geleneksel el sanatlarına ilişkin kısmen doğru ya da yanlış bilgilere sahip oldukları tespit edilmiş olup bu bulguya yönelik olarak da öğrencilerle atölye çalışmaları yapılarak geleneksel yemekler ve el sanatları uygulamalı olarak öğretiler.
- Öğrencilerin yaşadıkları yerdeki düğünlerde uygulanan gelenekler, geleneksel kutlamalar ve eğlenceler hakkında kısıtlı da olsa bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguya yönelik olarak öğrencilerin aileleri bilgilendirilerek ve okul- aile işbirliği ile bu tür geleneklere ve göreneklere daha fazla yer vermeleri ve öğrencilerin bu tür uygulamaları gözlemleyebilecekleri ortamlarda bulunmaları sağlanabilir.

- Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin evlerde bulunan kültürel miras unsurlarına ilişkin kısmen de olsa bir farkındalıkları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında sadece bir öğrencinin somut olmayan kültürel miras unsurundan bahsettiği görülmüştür. Bu bulguya yönelik olarak öğrencilere okul bahçelerinde kültürel mirasa yönelik sergi çalışmaları yaptırılarak, öğrencilerin kültürel miras unsurlarını içselleştirmeleri, somut ve somut olmayan ayrımını yapabilmeleri sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Altunsabak, E. (2016). *Somut olmayan kültürel mirasın kuşaktan kuşağa aktarımı ve gençlik: Kars ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Avcı, M. (2014). *Sosyal bilgiler dersinde kültürel miras eğitime ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Bölücek, B. (2008). *Sosyal bilgiler öğretiminde türkülerden yararlanmanın öğrencilerin akademik başarısına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2016).*Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO). (2017). *Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi*.
http://www.unesco.org.tr/dokumanlar/somut_olmayan_km/SOKM_KORUNMASI.pdf (Erişim tarihi:14.11.17).
- Can, M. (2009). *Kültürel miras ve müzecilik*.
<http://teftis.kulturizm.gov.tr/Eklenti/1279,muserrefcanpdf.pdf?0>(Erişim tarihi:26.11.17).
- Çelepi, M. S. (2016). Somut olmayan kültürel miras ve üniversite gençliği. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (3), 5-35.
- Çengelci, T. (2012). Sosyal bilgiler öğretim programında somut olmayan kültürel mirasın yeri. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 185-203.
- Çiçekoğlu, N. (2014).*Somut olmayan kültürel miras taşıyıcıları: Rize el sanatları ustaları üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Deniz,T., Diker, O. ve Çetinkaya, A.(2017).Somut olmayan kültür ögesi olarak yerel iklim bilgisi ve halk takvimi: Safranbolu’da (Karabük) bir saha araştırması. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22(38), 205-226.
- Gökalp, Z. (2012). *Türkçülüğün Esasları*. İstanbul: Anonim Yayınları.
- Gürkan, B. (2015). *Sosyal bilgiler ders kitaplarının somut olmayan kültürel miras açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Haviland, W.A. (2002). *Kültürel antropoloji*.(H. İnanç ve S. Çiftçi, Çev.), İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Karasar, N.(2013).*Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karabaşa, S. (2014). Uygulamaları açısından somut olmayan kültürel miras ve folklor. *Folklor/Edebiyat Dergisi*, 20(80), 99-105.
- Kutlu, M. M. (2009). Somut olmayan kültürel mirasın korunmasında eğitime yönelik ilk adım: Halk kültürü dersi. *Milli Folklor Dergisi*, 21 (82), 13-18.
- Pehlivan, A. (2015). *Açık ve örgün eğitim sosyal bilgiler ders kitapları ve öğretim programında somut olmayan kültürel miras öğelerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Okuyucu, A. (2011). *Osmaneli ilçe merkezinde kültürel mirasın korunması ve turizm amaçlı kullanımına yönelik bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özbek, Ö. ve Çevik, S. (2018). Somut olmayan kültürel mirasın taşıyıcısı olarak geleneksel el sanatları: Gönen ilçesinin yaşayan mirası. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*,6(4),588-603.
- Safran, M. (2011). Sosyal bilgiler öğretimine bakış. B. Tay ve A. Öcal (Ed.)*Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler eğitimi* (s. 1-19). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Silverman, H. & Ruggles, D. F. (2007). Cultural Heritageand Human Rights. H. Silverman & D.F. Ruggles (Eds.).*Cultural Heritageand Human Rights in* (pp.3-22). USA: Springer.
- Şahin, S. ve Özdemir, Ö.(2018). İl kültür ve turizm müdürlükleri internet sitelerinde Türkiye’nin somut olmayan kültürel miras ürünlerinin tanıtılması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*,7(2),563-583.
- Türkdoğan, A.(2014).Nicel, nitel ve karma araştırma. S.B. Demir (Ed.) *Eğitim araştırmaları* (s.48). Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (2017). *Kültür*.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.592eb85ee37d70.74513294 (Erişim tarihi:2.10.17).
- Ünal, F. Sağ, Ç. ve Güneş, S.(2018,Mayıs).*Yetişkinlerin yerel tarihe ilişkin görüşlerinin incelenmesi: Safranbolu örneği*. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu,5.
- Ünal, F. (2013). Sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan halk kültürü öğelerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sosyal Bilimler Öğretimi Özel Sayısı*, 6 (14), 611-644.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yolcu, M.A.(2014).Nevşehir’de yaşayan geleneksel mesleklerin değişim ve dönüşümü. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish orTurkic*,9(2),1719-1738.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Turkish Language Association gives a definition for culture ‘as a whole of means of which moral and material values are created during historical and social development and used to create these values and transfer to next generations demonstrating human-being’s supremacy on natural and social environment; kultur (as the synonym of culture). As to cultural heritage, it is the whole of values belonging to a society; all works created by people and those that exist physically; inherited from the past; that are intended to moved to future for various reasons. (Can, 2009:22). Heritage is considered as a positive value by many people. Heritage, as well as tangible culture such as art objects used daily; architecture; landscapes, is defined as value beneficial for everyone, usually shared commonly; comprising intangible cultural heritage like language and human memory, dancing practices, music, theatre and rituals. (Silverman vd., 2007:3). Cultural heritage is divided into two parts as tangible and intangible ones. Tangible cultural heritage includes: historical towns, buildings, archeological sites, cultural landscapes or physical, tangible entities which have cultural value and that are portable cultural items.(Okuyucu, 2001).Intangible cultural heritage means practices, representation, telling, knowledge, skills that societies, groups and in some cases individuals define as a part of their cultural heritage and means, tools and cultural places in relation to those. This heritage transferred between generations is constantly re-generated depending on interaction of communities’ and groups with their environment, nature and their history and it gives them sense of identity and sustainability so that it contributes a lot to respect for cultural diversity and human-being’s creativity(UNESCO, 2017). All societies introduce their own culture to the young individuals and they try to sustain existing culture and develop it. When curriculum viewed it is seen that duty for enculturation is tried to be fulfilled through social studies class (Safran, 2011:6). The purpose of the study is to specify how aware students are of cultural heritage units in provinces/towns they are living in. In accordance with the research the question below is tried to be responded:

- 1- How aware are students of intangible cultural heritage units in provinces/towns they are in?

2. Method

In this study qualitative research method was used and the research was carried out through case study, one of the qualitative research models. Case studies is a distinguishing approach used for searching answers to scientific questions in order for ‘assessment of a case’ (Büyüköztürk vd., 2016,p.260). While study group was being chosen, convenient sampling in purposeful sampling was used. This sampling method bringd speed and practicability for the research. Because in this method researcher chooses a case that is close and easy to reach. (Yıldırım vd., 2016:123).In regard to this approach, study group for this research was consisted of 11 4th students, 7 female; 4 male, studying in a state-school in Safranbolu, Karabük in 2017-2018 school year. One of these students is a diagnosed inclusive student and ‘Individualized Education Program(IEP) is used for him prepared by his teacher. In the study, to collect qualitative data, with the view of a specialist, the semi-structured interview form containing 9 questions was used. In the research, for the analysis of qualitative data, descriptive analysis method was used and it was summarized and interpreted according to themes that were formerly determined. In descriptive analysis, the purpose is to present findings achieved to the reader in organized and interpreted way.(Yıldırım vd., 2016:239). Students’ statements, those who were interviewed, were quoted and participants in this research were coded as ‘Ö1, Ö2, Ö3’. In the process for analysis of data, in order to specify reliability of the study, except researchers, with the participation of another 4 researchers, data was analysed.

3. Findings, DiscussionandResults

At the end of the research, when answers that students gave to the questions were viewed, it was found out that while they were describing traditional jobs that are unique to where they live, they usually mentioned ‘doctor, teacher, driver, police officer, football player, volleyball player, electrician’ and only 4 students answered it as ‘delight-dealing; copper-dealing; iron-dealing; shoe-dealing; upper-dealing’. When students were describing traditional food unique to where they live, it was seen that they answered it as ‘pilau(rice), chips, vermicelli soup, toast, cig kofte (known as steak tartar a la turca), pasta’ and except only 1 student it was concluded that they have information about the food, partly right or wrong, unique to where they live. When students’ awareness on wedding customs was viewed,it was seen that they usually described them as ‘abduction of girls for marriage, blocking bride’s car for gift, pinning jewellery at the wedding, night of henna, adding salt in groom’s coffee at meeting in bride-to-be’s house before marriage to ask for it’ and also 6 students answered it as ‘I don’t know’. It was concluded that almost all the students have information about children’s games. As a reason for that, it can be said that it resulted from that they are in ‘game age’ as they are children. Moreover, it was found out that they gave samples for ‘proverbs and idioms’ but they couldn’t give examples for ‘epics, tales,

stories, wits, etc'. It was understood that students are ware of elements of cultural heritage, even if it is little, that are available in houses. In addition to that, only one student mentioned 'element of intangible cultural heritage' answering 'mum's chest and pack of clothes prepared before wedding'. It was realized that students have information about handicrafts unique to where they live, even though it is little, but 6 of them answered this as 'I don't know'. Besides that, it was discovered that students partly have information about customs and traditions unique to where they live but 7 of them answered it as 'I don't know'. It was seen that students could exemplify traditional celebrations and entertainments unique to where they live but 5 of them answered it as 'I don't know'. Based on findings achieved in the end of the research those suggestions in line with next studies to be held were presented:

- Trainers can be presented samples by doing workshops in accordance with intangible cultural heritage training.
- This research held with 4th grade students can be implemented in primary, secondary and highschool grades.
- This research is a qualitative study and applied and experimental works in integrated research pattern in line with intangible cultural heritage training can be done.
- The research was held in Safranbolu which is in 'UNESCO World Heritage List' and of which many places are under protection and also that tourism industry has developed. Results can be compared by holding a research in a place which is not under protection in relation to cultural heritage.